

ሮታቫይረስ ክታቦት (Rotarix®) Rotavirus Vaccine (Rotarix®)

**ናይ ውላድካ ድሕነት ሓሉ።
ኩሎም ክታቦታት ኣብ እዋኑ ውሰድ።**

ኩሎም ክታቦት ኣብ እዋኑ ምውሳድ፣ ውላድካ ኣብ ህይወቱ ካብ ዘጋጥምዎ ብዙሓት ሕማማት ውሑስ ክኸውን ይኽእል።

ኣብ ዝሓለፉ 50 ዓመታት ኣብ ካናዳ ካብ ዝተገብሩ ካልኣት ናይ ሕክምና ምስርሓት ንላዕሊ፣ ክታቦት ህይወት ሰባት ኣድሒኑ እዩ።

ናይ ሮታቫይረስ/rotavirus ክታቦት እንታይ እዩ?

ናይ ሮታቫይረስ ክታቦት ንዕሽላት ካብ ብሮታቫይረስ ክመጽእ ዝኽእል ውጽኣትን ተምላስን ክከለኸለሎም ይኽእል። ብካሎኣት ሻይረሳት ዝመጽእ ውጽኣትን ተምላስን ክከለኸለሎም ኣይክእልን። እቲ ክታቦት ሕማም ከስዕቡ ዘይክእሉ ዝደኸሙ ሮታቫይረሳት ዝሓዘ እዩ። እዚ ክታቦት ብጥዕና ካናዳ (Health Canada) ዝተረጋገጸ እዩ።

ናይ ሮታቫይረስ ክታቦት ከም መጠን ናይ ውላድካ ተኸታታሊ ክታቦት ኣካል ብነጻ ዝወሃብ እዩ። ቆጶራ ንምትሓዝ ናብ ወሃቢ ክንክን ጥዕና ደውል።

ናይ ሮታቫይረስ ክታቦት ሙን እዩ ክወስድ ዘለዎ?

ናይ ሮታቫይረስ ክታቦት ካብ 2 ወርሒ ዕድመ ጀሚሮም ዘለዉ ዕሽላት እዩ ዝወሃብ። ብተኸታታሊ ብመልክዕ 2 ዓቕን መድሃኒት ከይኑ እዩ ዚወሃብ። እቲ ቐዳማይ ዓቕን መድሃኒት ኣብ 2 ወርሒ፣ እቲ ካልኣይ ከኣ ኣብ 4 ወርሒ እዩ ዚወሃብ። ናይ

ሮታቫይረስ ክታቦት ከም ካልኣት ናይ ቁልዕነት ክታቦታት ብተመሳሳሊ ጊዜ እዩ ዝወሃብ።

ዕሽልካ ናይ ሮታቫይረስ ክታቦት ኣብ እዋኑ ምውሳድ ኣገዳሲ እዩ። እቲ ቀዳማይ መጠን ናይቲ ክታቦት ቅድሚ 20 ሰሙን ዕድመ ከምኡ'ውን እቲ ኻልኣይ መጠን ኣብ 8 ወርሒ ዕድመ ክወሃብ ይግባእ። ዝበለጸ ዕቕብ ንምርካብ ክልተ መጠን ናይቲ ክታቦት ይደሊ።

ንኹሉ እቲ እተቐበልካዮ ክታቦታት ክትምዝግቦ ኣገዳሲ እዩ።

ናይ ሮታቫይረስ ክታቦት ብኣፍ እዩ ዝወሃብ። ሒደት ነጠብጥብ ናይቲ ፈሰሲ ክታቦት፣ ምእንቲ ኸውሑሎ ኣብ ኣፍ ውሉድካ ይቐመጥ።

እቲ ካብቲ ክታቦት ዝርከብ ሻይረስ ክታቦት ድሕሪ ምውሳዱ እንተወሓደ ን 10 ምዓልታት ኣብ ናይ ዕሽልካ ቀልቀል ክርከብ ይኽእል እዩ። ወላድን ተኸኖኸንን ዳይፐር ምስቀየሩ ይገደድም ብዝግባእ ክሕጸቡ ኣለዎም።

ናይ ሮታቫይረስ ክታቦት ምውሳድ እንታይ ረብሓታት ኣለዎ?

እቲ ክታቦት ልዕሊ 3 ካብ 4 ናይ ሮታቫይረስ ሕማም ክከለኸል ይኽእል፣ እዚ ኣቶም ድማ ዳርጋ መብዛሕትኦም እቶም ከበድቲ ሕማማት ይርከብዎም። ውላድካ ክታቦት ምስዝወስድ ንኸልኣት'ውን ከተዕቀብም ትኽእል ኢኻ።

ድሕሪ እቲ ክታቦት እንታይ ሳዕቤን ክፍጠር ይኽእል?

ክታቦታት ኣዝዩ ውሑስ ኢዩ። ናይ ሮታቫይረስ ረኽሲ ካብ ምሕማም ንላዕሊ ነቲ ክታቦት ምርካብ ዝሓሸ ኢዩ።

መብዛሕትኦም ዕሽላት ነቲ ክታቦት ምስወሰድዎ ዝኾነ ዓይነት ሳዕቤን ኣየርእዩን እዮም። ገለገሊኦም ሰባት ድሕሪ ክታቦት ውጽኣት፣ ቀጨው-ጨው ምባል፣ ቅርጻት፣ ፈሲ ወይ ዘሕክኽ ዓባቕ ክወጽዎ ይኽእል።

ካብ ካናዳ ወጻኢ ኣብ ዝርከብ ገሊኣን ሃገራት፣ ቀዳማይ መጠን ናይ ሮታቫይረስ ክታቦት ምስ ተዋህቦ ኣዝዩ ውሑድ ናይ ኢንተሰሰፕሽን (ምቕጻር መዓናጡ) ሓደጋ ተራእዩ ኢዩ። ናይ ኢንተሰሰፕሽን ሓደጋ ዳርጋ 1 ክሳብ 2 ኣጋጣሚታት ካብ ነፍሲወከፍ 100,000 ነቲ ክታቦት ዝወሰዱ ዕሽላት ይገጥሙም። እንተበዘሓ፣ 1 ዕሽል ኣብ ዓመት ናይ B.C. ክለክፍ ይኽእል።

ሮታቫይረስ ክታቦት	ክታቦት ዝወሃቡሉ ናይ ቆልዓ ዕድመ
1ይ መጠን መድሃኒት	2 ወርሒ
2ይ መጠን መድሃኒት	4 ወርሒ

ንምውድዳር ዝኣክል፣ ኣብ ነፍሲወከፍ ዓመት ኣብ B.C. ዳርጋ 1 ካብ 4,000 ህጻናት ትሕቲ 1 ዓመት ዝኸኖም ናይ ኢንተሰሰፕሽን ሓደጋ ክታቦት ከይወሰዱ ከጋጥሞም ይኽእል።

ምልክታት ናይ ኢንተሰርፕሽን ሕብጥታት ከብዲ፣ ብተደጋጋሚ ምትፋእ/ምምላስ ከምኡውን ደም ዝተሓወሰ ተቕማጥ የተቐልል። ውሉድካ ድኹምን ቀጨውጨው ዝበሎን ኪመስል ይኸእል እዩ። ብርቱዕ ብኸያትውን ክበኪ ይኸእል እዩ። ውሉድካ ነዚ ምልክታት እዚ እንተ ኣርእዩ፣ ንውሉድካ ናብቲ ዝቐረበ ክፍሊ ህጹጽ ኩነታት ክትወስድ ኣሎካ።

ዝኹነ ይኹን ክታቦት ድሕሪ ምውሳድ ን 15 ደቐቕ ኣብቲ ክለኒክ ክትጸንቑ ኣድላዪ ኢዩ። ምኽንያቱ ኣናፊላክሲስ (anaphylaxis) ዝበሃል ንህይወት ዘስግእ ቍጥዑ ኣካላት ክብ ሚልዮን ኣብ 1 ሰብ ዝርእ ሳዕቤን ከስዕብ ስለ ዝኸእል ኢዩ። እዚ ከኣ ሕማም ቆርቦት፣ ሕጽረት ምስትንፋስ ወይ ሕብጥታት ጎረብ፣ መልሓስ ወይ ከናፍር ዘጠቓልል ክኸውን ይኸእል ኢዩ። ከምዚ ዓይነት ሳዕቤን እንተ ኣጋጢሙ ኣላዪ ክንክን ጥዕናኻ ክሕክም ድሉው እዩ። ክንክን ህጹጽ ሕክምና ከም እኒ ምምሕዳር ኤፕነፍሪን (epinephrine) (adrenaline) ከምኡውን ብኣምቡላንስ ናብቲ ዝቐረበ ክፍሊ ህጹጽ ሕክምና ምትሕልላፍን የጠቓልል። ካብቲ ክለኒክ ምስ ወጻእካ ምልክታት ሕማም እንተድኣ ኣማዕቢልካ ናብዚ ደውል 9-1-1 ወይ ናብቲ ናይ ከባቢ ቍጽሪ ህጹጽ ኩነታት ደውል።

Acetaminophen (ንኣብነት Tylenol®) or ibuprofen* (ንኣብነት Advil®) ንረስኒ ወይ ቃንዛ ክወሃበካ ይኸእል እዩ። ASA (ንኣብነት Aspirin®) ትሕቲ 18 ዓመት ንዝዕድሚኡ ዝኹነ ይኹን ሰብ ክወሃብ የብሉን ከመይሲ ሕማም Reye Syndrome ከስዕብ ስለ ዝኸእል እዩ።

*Ibuprofen መጀመርታ ንኣላዪ ክንክን ጥዕናኻ ከይተዛረብካ ነቶም ትሕቲ 6 ወርሒ ዝዕድሚኡም ቁልዑ ክትህበም የብልካን።

ብዛዕባ Reye Syndrome ዝያዳ ሓበሬታ እንተደለኻ ኣብዚ ርእ [HealthLinkBC File #84 Reye Syndrome](#)።

ናይ ሮታቫይረስ ክታቦት ሙን እዩ ክወስድ ዘይብሉ?

ምስ ኣላዪ ክንክን ጥዕናኻ ተዘራረብ እንተድኣ ውሉድካ፡

- ኣቐዲሙ ዝወሰደ ዓቕን መድሓኒት ኒሞኮካል (pneumococcal) ክታቦት ወይ ዝኸነ ይኹን መጠን እቲ ክታቦት ንህይወቱ ኣብ ሓደጋ ዘእቱ እንተ'ደኣ ኮይኑ
- ብሰንኪ ሕማም ወይ ናይ ሕክምና ክንክን ዝመጸ ድኹም ስርዓተ ምክልኻል ሕማም እንተሃልይዎ፣
- ዝደኸመ ስርዓተ ምክልኻል ሕማም ኣብ ስድራቤት እንተ ኣልዩ
- ውሉድካ ኢንተሰርፕሽን እንተ ኣልይዎ ወይ ከኣ ን ኢንተሰርፕሽን ከስዕብ ዝኸእል ሕማም መዓናጡ እንተደኣ ኣልይዎ

መጠኑ ዝተለወ ወይ ከቢድ ውጽኣት ወይ ተምላስ ዘለዎም ሕጻናት፣ ወይ ድማ ከቢድ ሕማም ዘለዎም ሕጻናት፣ ካብ ሕማምም ክሳዕ ዚሓውዩ ክታቦት ክወሃቡ የብሎምን።

ብሰንኪ ቍሪ ወይ ካልእ ፈኩስ ሕማም ነቲ ክታቦት ምውሳድ ከተደናጉዮ የብልካን። ይኹን እምበር፣ ዘተሓሰስበካ ነገር እንተ ኣልዩካ ምስ ኣላዪ ክንክን ጥዕናኻ ተዘራረብ።

ሮታቫይረስ እንታይ እዩ?

ሮታቫይረስ ሓድሓደ ግዜ ናይ ኸስዕ ኢንፍሉወንዛ ዚብሃል ኮይኑ፣ ጋስትሮኢንተራይተስ/ሕማም ከስዕ ዜስዕብ ቫይረስ እዩ። ሮታቫይረስ ቀንዲ ካብቶም ኣብቶም ትሕቲ 5 ዓመት ዝዕድሚኡም ቁልዑ ምኽንያት ናይ ውጽኣትን ከምኡውን ብሰንኪ ውጽኣት ናብ ሕክምና ናይ ምእታውን ጠንቂ ኢዩ። ዳርጋ ኩሎም ዘይተኸትቡ ቆልዑት ቅድሚ 5 ዓመት ዕድመ ምምልኡም እንተወሓደ 1 ሮታቫይረስ ይሕዘም እዩ።

እቲ ቐዳማይ ምልክታት ረኽቢ ሮታቫይረስ መብዛሕትኡ ግዜ ረስኒን ምምላስን እዩ። ስዒቡ ድማ ውጽኣትን ቃንዛ ከስዕን። እዚ ምልክታት እዚ ሓደ ሰብ በቲ ቫይረስ ምስ ተታሕዞ ኹብ 1 ኸሳዕ 3 መዓልቲ ጸኒሑ እዩ ዚርእ። ውጽኣት ካብ 4 ኸሳዕ 8 መዓልቲ ኪጸንቑ ይኸእል እዩ። ውጽኣት ወይ ተምላስ ከቢድ እንተ ኮይኑ ከምኡውን ብተደጋጋሚ እንተደኣ ዘጋጥም ኾይኑን፣ ንኣሸቱ ቆልዑ ኣብ ኣካላቶም ዘሎ ማይ ኣዝዩ ክጎድል ይኸእል። እዚ ሕክምና እንተ ዘይተገደሉ እቲ ቆልዓ ክመውት ይኸእል እዩ።

ሮታቫይረስ ንቀልቀል ናይ ሓደ ዝተለኸፈ ቆልዓ ብምትንካፍ ብቐሊሉ እዩ ዝመሓለለ። እዚ ዳይፐራት ኣብ ንሕዘሉ እዋን ከጋጥም ይኸእል። መብዛሕትኡ ግዜ ኣእዳውካ ብሳሙናን ብማይን ምሕጻብ ሮታቫይረስ ንኸይላባዕ ዚሕግዝ ዝበለጸ መገዲ እዩ። ውጽኣት ወይ ተምላስ ዝሓመመ ቆልዓ ናብ ዴይኬር ክኸይድ የብሉን፣ ወይ'ድማ ውጽኣት ወይ ተምላስ ካብ ዘቐረጸሉ ሰዓት ጀሚሩ ን 48 ሰዓታት ምስ ካልኣት ቆልዑ ክራኹብ የብሉን። ብዛዕባ ምሕጻብ ኣእዳው ዝምልከት ምኽሪ፣ ኣብዚ ዝስዕብ ተመልከት [HealthLinkBC File #85 Hand Washing: ምልባዕ ደቐቕቲ ተህዋስያን ደው ንምባል ዚሕግዝ](#)።

